

GJBK010031382025 	 सत्यमेव जयते	દાખલ તારીખ	૧૯/૦૮/૨૦૨૫		
		નોંધ્યા તારીખ	૧૯/૦૮/૨૦૨૫		
		નિર્ણય તારીખ	૧૮/૦૪/૨૦૨૬		
		સમય ગાળો	વર્ષ	માસ	દિવસ
		૦૦	૦૮	૦૦	

બનાસકાંઠા જિલ્લાના મહે. બીજા એ ડીશનલ સેશન્સ જજ
શ્રી અમિત જે. કાનાણી સાહેબની કોર્ટમાં,
મુકામ : પાલનપુર

ક્રિમિનલ અપીલ નં. ૨૮૫/૨૦૨૫

આંક :

<u>એ પેલેન્ટ</u> <u>મુળ આરોપી</u>	:	મોંઘજીભાઈ રાજસંગભાઈ ઉપલાણા પટેલ ઉ.વ.આ. ૪૮, ધંધો - ખેતી, રહે. અર્બુદાનગર, વડગામ, તા. વડગામ જિ. બનાસકાંઠા.
<u>-: વિ રુ ધ્ધ :-</u>		
<u>રીસ્પોન્ડન્ટ્સ</u>	૧.	વજેસિંહ હરીજી રાજપુત ઉ.વ.આ. ૪૧, ધંધો - ખેતી-પશુપાલન રહે. ભાગળ (પીપળી), તા. પાલનપુર, જિ. બનાસકાંઠા.
	૨.	શ્રી સરકાર
<u>અરજ :-</u>	બી.એન.એસ.એસ.ની કલમ-૪૧૫(૩) અન્વયે પાલનપુરના મહે. ચોથા એડી ચીફ જ્યુડી.મેજી. શ્રીએ ક્રિમિનલ કેસ નં. ૫૫૩૭/૨૦૨૨ ના કામે તા. ૦૭/૦૮/૨૦૨૫ ના રોજ કરેલ સજાના હુકમ સામે અપીલ.	

અરજદાર તરફ : વિ.વ. શ્રી જે.ડી. પટેલ
સામાવાળા નં. ૧ તરફ વિ. શ્રી ટી.આર. ચાવડા
સામાવાળા નં. ૨ તરફ વિ.એડી.પી.પી. શ્રી ડી.એ.ચ. છાપીયા

-: ઠ રા વ :-

(૧) હાલની અપીલ એપેલેન્ટ ધ્વારા વિ. ચોથા એડી. ચીફ જ્યુડી.મેજી. પાલનપુર નાઓ ધ્વારા ફોજદારી કેસ નં.

૫૫૩૭/૨૦૨૨ ના કામે કરેલ સજા અને વળતર સંબંધી કરેલ હુકમ સામે દાખલ કરવામાં આવેલ છે. જે કામે અગાઉ અત્રેની કોર્ટ ધ્વારા સજાની અમલવારી અપીલ ચાલતાં દરમ્યાન મોકુફ રાખવામાં આવેલ છે. સાથોસાથ આરોપીને અપીલ ચાલતાં સમય સુધી જામીન ઉપર મુક્ત કરવાનો હુકમ કરેલ છે. હાલના કામમાં તકરારી ચેકની લેણી રકમ મુળ આરોપીએ મુળ ફરિયાદીને ચુકવી દીધેલ હોઈ અને તે રીતે બંને પક્ષકારો વચ્ચે સમાધાન થઈ ગયેલ હોય, જેથી આંક-૧૩ થી સંયુક્ત સમાધાન પુરશીસ રજુ થયેલ છે અને તે મુજબ આરોપીને ફરમાવેલ સજા અને વળતરનો હુકમ રદ કરવા માટેની હકિકતો દર્શાવતી એટલે કે સજા સેટેસાઈડ કરવા બાબતની હકિકત સમાવીષ્ટ થયેલ હોવાનું રેકર્ડ ઉપર આવેલ છે.

- (૨) હાલના કામમાં ઉપરોક્ત અરજીના આધારે પક્ષકારો વચ્ચે સમાધાન થઈ ગયેલ છે, તે એક નિર્વિવાદ હકીકત છે. વધુમાં, સી.આર.પી.સી. કલમ-૩૨૦ તથા નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૪૭ મુજબ આવી ફરિયાદો કોઈપણ તબક્કે સમાધાનપાત્ર છે. હાલના કામમાં આ તબક્કે ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૪૭ વંચાણે લેવી ખુબજ જરૂરી છે, જે નીચે મુજબ છે.

“it is amended provision which came into effect from 6th February 2003 and provided that notwithstanding anything contained in the Code of Criminal Procedure, 1973, every offence punishable under

Negotiable Instruments Act would be compoundable. As regarding it can be said that non-obstinate clause, it given overriding effect over the Code and in view of the clear

mandate given to the parties, the offence U/s. 138 of Negotiable Instruments Act has been made compoundable.

- (૩) વધુમાં, હાલના કામમાં આ તબક્કે *K.M.Ibrahim V/s. K.P. Mohmmmed and Anr., reported in 2010(2) GLR 1049*, નો ચુકાદો ધ્યાનમાં લેવો જરૂરી છે. જેમાં મુખ્યત્વે પેરા નં.૧૨ માં એવું પ્રસ્થાપિત કરેલ છે કે,

“it is true that the application under Sec. 147 of the Negotiable Instruments Act was made by the parties after the proceedings and had been concluded before the Appellate Forum. However, Sec.147 of the aforesaid Act does not bar the parties from compounding an offence under Sec. 138 even at the appellate stage of the proceedings. So, there is no reason to reject the application under under Sec. 147 of the aforesaid Act even in the

proceeding under Art. 136 of the constitution.”

- (૪) ઉપરોક્ત ચુકાદામાં આરોપીને તકશિરવાન ઠરાવવામાં આવેલ અને તે તકશિરવાન ઠરાવતો હુકમ એપેલેન્ટ કોર્ટે કાયમ રાખેલ. ત્યારબાદ નામદાર હાઇકોર્ટ સમક્ષ મુળ આરોપીએ રીવીઝન ફાઇન કરેલ, જે રીવીઝન નામદાર હાઇકોર્ટે રીજેક્ટ કરેલ. તે હુકમ નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલત સમક્ષ ચેલેન્જ થયેલ અને નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે તેમાં સમાધાન આંશીક મંજૂર રાખેલ. આ તબક્કે ઉપરોક્ત ચુકાદા ઉપરાંત હાલના ઇસ્યુ માટે નીચેના કેસ લો ધ્યાને લેવા જરૂરી છે.

- (1) Anil Kumar Haritwal V/s. Alka Gipta
2004(4) SCC 366;
- (2) B.C. Seshadri V/s. B. N. Suryanaranyana Rao, 2004(11) SCC 353 decided by a three Judge Bench;
- (3) G.Sivarajan V/s. Little Flower Kuries & Enterprises Ltd.,2004(11) SCC 400;
- (4) Kishore Kumar V/s. J. K. Corporation Ltd., 2004(13) SCC 494;
- (5) Sailesh Shyam Parsekar V/s. Baban 2005 (4) SCC 162;
- (6) K. Gyansagar V/s. Ganesh Gupta, 2005 (7) SCC 54;
- (7) K.J.B.L. Rama Reddy V/s. Annapuna Seeds,2005(10) SCC 632;
- (8) Sayeed Ishaque Menon V/s. Ansari

Naseer Ahmed, 2005(12) SCC 140;

(9) Vinay Devanna Nayak V/s. Ryot
Sewa Sahakari Bank Ltd., 2008(2)
SCC 305 and

(10) Sudheer Kumar V/s. Mankkandi M.
K. Kunhraman, 2008 (1) KLJ 2003.

(૫) ઉપરોક્ત ચુકાદાઓ માં મુખ્યત્વે નેગોશિયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ની ફરિયાદમાં સમાધાનના કારણે સજા સેટેસાઇડ ન થઈ શકે તેવું ઠરાવેલ, પરંતુ ત્યારબાદ Vinay Devanna Nayak (2008(2) SCC 305) માં નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે સી.આર.પી.સી. કલમ-૩૨૦ તથા લાગતો વળગતો ચુકાદો ધ્યાને લઈ પ્રસ્થાપિત કરેલ કે, જ્યારે બંને પક્ષકારો વચ્ચે તકરારનો અંત આવી ગયેલ હોય અને સમાધાન થયેલ હોય અને ફરિયાદીને ચેકની તમામ રકમ મળી ગયેલ હોય તેવા સંજોગોમાં આવી અપિલ મંજૂર કરવી જોઈએ અને સાથોસાથ આ રોપીને સજાનો હુકમ રદ કરવો જોઈએ.

(૬) આમ, ઉપરોક્ત ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત થયેલ સિદ્ધાંતો મુજબ પક્ષકારો વચ્ચે સુખરૂપ સમાધાન થયેલ હોય અને ચેકની રકમ મળી ગયેલ હોય ત્યારે સજાનો હુકમ સેટેસાઇડ થઈ શકે અને આ રોપીને તહોમત સબબ છોડી મુકવો જોઈએ તે પ્રકારની કાયદાની પરિસ્થિતિ છે.

(૭) હાલના કામે એ હકીકત પણ લક્ષમાં લેવી જરૂરી છે કે, નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે Damodaedas S. Prabhu v/s Saiyad Babalal 2010(3) G.L.R. 2024 માં નામદાર સર્વોચ્ચ

અદાલતની કુલ બેંચે એવુ પ્રસ્થાપિત કરેલ છે કે, પક્ષકારોએ સમાધાન અપીલના તબક્કે કર્યુ તે બદલ તેમને જિલ્લા કાનુની સેવા સત્તા મંડળમાં નાણાં જમા કરાવવા હુકમ કરી શકાય, પરંતુ એપેલેન્ટની આર્થિક પરિસ્થિતિ ધ્યાને લેતાં, તેમજ ફરિયાદીએ પણ ચેકની રકમ માટે એપેલેન્ટની આર્થિક પરિસ્થિતિ ધ્યાને લઈ સમાધાન કરેલ હોવાથી નામદાર સુપ્રિમકોર્ટના મધ્યપ્રદેશ સ્ટેટ લીગલ સર્વિસ ઓથો. વિ. પ્રતિક જૈન ૨૦૧૪(૧૦), એસ.સી.સી. ૬૯૦ ના ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત કરેલ સિધ્ધાંત કે લોક અદાલત માટે છે, પરંતુ એપેલેન્ટની આર્થિક પરિસ્થિતિ ધ્યાને લેતાં, તે ચુકાદાનું હાર્દ હાલના કેસમાં લાગુ પાડવું યોગ્ય જણાય છે, અને તેને જિલ્લા કાનુની સેવા સત્તા મંડળમાં નાણાં જમા કરાવવામાંથી મુક્તી આપવી યોગ્ય જણાય છે. હાલની અપીલ લગત ન્યાયના હિતમાં નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

-:: હુકમ ::-

- (૧) આ કામના પક્ષકારો તરફે રજુ થયેલ આંક-૧૩ ની સંયુક્ત સમાધાન પુરશીશ આધારે હાલની અપીલ સમાધાનથી ફેંસલ કરી, વિ. ચોથા એડી. ચીફ જ્યુડી.મેજી. શ્રી, પાલનપુરનાઓ ધ્વારા ફોજદારી કેસ નંબર - ૫૫૩૭/૨૦૨૨ ના કામે તા. ૦૭/૦૮/૨૦૨૫ ના રોજ એપેલેન્ટ/આરોપીને ક્રિમિનલ પ્રોસીજર કોડની કલમ-૨૫૫(૨) અન્વયે ધી નેગોશીએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ એક્ટની કલમ-૧૩૮ મુજબના ગુનાના કામે ફરમાવેલ કેદની સજા તથા વળતરનો કરેલ સમગ્ર હુકમ આથી રદ કરવામાં આવે છે અને એપેલેન્ટને આ ગુના સબબ છોડી મુક્તવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

(૨) હુકમની જાણ તથા અમલવારી સારુ વિ. સંબંધીત કોર્ટને યાદી કરવી તથા વિ. ટ્રાયલ કોર્ટનું તમામ રેકર્ડ પરત મોકલી આપવું.

આ હુકમ આજરોજ તા.૧૮ મી માહે એપ્રિલ સને ૨૦૨૬ ના રોજ લોક અદાલતમાં વાંચી સંભળાવી મારી સહી કરી જાહેર કર્યો.

મુકામ : પાલનપુર
તારીખ : ૧૮/૦૪/૨૦૨૬

(અમિત જે. કાનાણી)
બીજા એડીશનલ સેશન્સ જજ,
બનાસકાંઠા-પાલનપુર
(કોડ નં.જી.જે.૦૦૬૬૨)